

handling indkaldtes til førstkommande Løvedag Middag Kl. 1.

Man gik derpaa til den sidste Sag paa Dagsordenen: Første Behandling af „Forslag til Lov om Udvidelse af Valgretten til Sogneraad og Amtsraad.“

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp 1563 — 64 ff.).

Berg: Den Sag, dette Forslag omhandler, har ikke blot sat Rigsdagen, saalænge vi have haft en Rigsdag, i Bevægelse tidt og ofte, men er i og for sig meget ældre end vor Forsatning. Naar jeg har tilladt mig nu at reise dette Spørgsmaal, da er det ikke blot, fordi Sagens Bigtighed i høj Grad paatrænger sig mig, men fordi jeg ogsaa har antaget, at Tidspunktet til at opnaae, hvad Forslaget indeholder, er forholdsvis gunstigt, ikke blot fordi der, saavidt jeg har kunnet skjønne ved at samtale med en Deel af mine nærmeste politiske Venner, baade er en meget stor Deel Medlemmer her i Folkethinget, som hylber den Betragtning, hvorfra Lovforslaget gaaer ud, men ogsaa fordi vi have en Regjering, der jo, dersom man skal troe, hvad der i Almindelighed siges, er meget friskindet, og spectelt da at vi have en Indenrigsminister, som ved en tidligere Leilighed har viist en særdeles Imødekommen imod de Tanker, som ere nedlagte i dette mit Forslag. Det er da navnlig dette Sidste, som for mig har været en væsentlig Bevæggrund til nu at tillade mig at reise dette Spørgsmaal. Sagen angaaer to beslægtede Gjenstande, Valgene til Sogneraadene og Valgene til Amtsraadene. Det mere almindelige Grundlag for Bestemmelserne med Hensyn dertil, saaledes som de gjaldt for end vi fik den frie Forsatning, findes i Lov af 13de August 1841; Bestemmelsen deri med Hensyn til Sogneraadenes Sammensætning var den, at Sognepræsten var selvskrevet Medlem og ligeledes Loddseierne, som etede 32 Tønder Hartkorn eller derover, hvilke kunde møde ved Fuldmægtig eller i Tilfælde af Umyndighed ved Bærge, eller forsaavidt det var en offentlig Stiftelse ved Bestyreren, lov-

rigt var. Antallet af Sogneraadets Medlemmer bestemt til imellem 4 og 9 efter Amtmandens, eller forsaavidt det gik derover, efter Cancelliets Bestemmelse, og Afgangen til at deltagere i disse Valg var forbeholdt samtlige Eiendomsbesiddere med 1 Tønde Hartkorn eller derover og Forpagtere af 6 Tønder Hartkorn og derover. Naar det nu erindres, at vi dengang havde her i Landet ikke stort mere end 400 Loddseiere, der besad saadanne Eiendomme, som Lovven omtalte, og at vi derhos havde 1000 Præster, saa vilde det blive talt omtrent 1400 selvskrevne Medlemmer, som Loven gav Anviisning paa, hvortil vi, dersom vi gaae ud fra, at Middeltallet af Sogneraadenes valgte Medlemmer var 7, vilde have omtrent 7000 valgte Medlemmer, og disse Valg vare som sagt udgaaede ved Valg af alle dem, der havde 1 Td. Hartkorn eller derover eller omtrent 70,000 Bølgere. Da den grundlovgivende Rigsforsamling behandlede Forsatningen, indkom der, det erindre vi vel, en Masse Andragender, som gik ud paa, at man vilde gjenneføre Communallovene i Grundlovens Aand, saaledes at ogsaa den almindelige Valgret blev Grundlaget for Valgene til Communerne, og dette Spørgsmaal satte siden hvert Aar indtil 1855 Rigsdagen i en levende Bevægelse. Et af de Medlemmer, som for flere Aar tilbage reiste dette Spørgsmaal, har jeg vil ikke sige endnu, da han en Tid har været i Landstinget, men nu Sæde i dette Thing, og det er det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 5te Valgkreds (B. Christensen). Han udtalte i Rigsdagens første Samling, „at intet Ministerium vil lettere kunne vise sin oprigtige Ærbødighed og Kjærlighed for Grundlovens Birkeliggjørelse end ved snart og raabent at meddele os et Udkast til en med vor Grundlov virkelig og i Sandhed stemmende Communallov.“ Den Betragtning, som indeholdes i disse Ord, blev, saavidt jeg kan faae ud af Forhandlingerne, hilset med stærkt Bifald af Rigsdagens Medlemmer. Den foreløbige Forhandling om denne Sag var fremkaldt af daværende Finansminister Spønneel, som henviste til Betydningen af en fristere Communallov, men hvor stærkt og varmt denne Udtalelse end blev